

Investeringsplan 2026-2028

Demokrati og global utvikling

1 Innledning

Verden er i rask endring. Globale utviklingstrekk påvirker samfunnets sosiale, økonomiske og miljømessige bærekraft og oppslutningen om demokratiske institusjoner. Utfordringene kjennetegnes ved at de ofte er komplekse og grenseløse. Dette stiller krav til nye løsninger på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer, og mellom det offentlige, næringsliv og sivilsamfunn. Internasjonalt samarbeid er viktig for å møte det store utfordringsbildet. Europeisk samarbeid legger også store føringer for norsk politikk og samfunn.

Nasjonalt vil vi oftere møte alvorlige kriser og forstyrrelser i kritiske samfunnsfunksjoner. Norge er et robust samfunn, men blir sårbar når rammebetingelser i sikkerhetspolitikken forandres. Dette påvirker blant annet handel, organisert kriminalitet, terrorisme og påvirkningsoperasjoner. Økonomi, teknologi, energi og forskning er blitt sikkerhetspolitikk. Dette forsterker behovet for å forstå og bygge resiliens på tvers av samfunnssektorer, videreutvikle demokratisk motstandskraft og få en helhetlig, kunnskapsbasert situasjonsforståelse.

Vi trenger kunnskap som styrker demokratiet som styreform og levesett. Viktige temaer er transparent maktutøvelse, legitimitet, ytringsfrihet, deltakelse, mangfold, demokratiske institusjoner, folkerettslige perspektiver og menneskerettigheter, og en kunnskapsbasert offentlig debatt med mekanismer mot desinformasjon, mistillit og polarisering. Norge kjennetegnes av god økonomi, tillitssamfunn og rettsstat. Det gjør at vi kan spille en viktig rolle ved å videreutvikle forskningsbasert kunnskap som globalt fellesgode, i en tid hvor andre aktører reduserer sin innsats på dette.

Ansvarlig internasjonalt samarbeid og likeverdige partnerskap med forskere fra andre land er en viktig del av dette, noe som også krever særlig fokus på forskningssikkerhet.

Porteføljestyret for Demokrati og global utvikling har fått ansvaret for å ivareta og utvikle Forskningsrådets samlede portefølje innenfor de tematiske prioriteringene samfunnssikkerhet og beredskap, tillit og felleskap og helse. Dette er utdypende beskrevet i Porteføljeplan for demokrati og global utvikling. Målsetningene og prioriteringene i porteføljeplanen iverksettes gjennom porteføljens investeringsplan, som skal vise hvordan midlene porteføljestyret har fått ansvaret for, vil brukes gjennom utlysninger og andre aktiviteter for å understøtte mål og prioriteringer i [Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning \(LTP\)](#), til regjeringens [mål for Forskningsrådet](#), [Forskningsrådets strategi](#) og porteføljens egne mål.

Planen har en treårig horisont, der år 1 er detaljert, mens år 2 og 3 i større grad er retningsgivende. Alle utlysninger er med forbehold om bevilgninger i statsbudsjettet. Oppdateringene baseres på nyeste porteføljeanalyse, strategiske diskusjoner i porteføljestyret, føringer i tildelingsbrev fra departementene og antatt tilgjengelige midler i perioden planen gjelder for.

Porteføljens mål:

- Mål 1: Porteføljen skal bidra til å løse de store samfunnsutfordringene med forskningsbasert kunnskap lokalt, nasjonalt og internasjonalt*
- Mål 2: Porteføljen skal fornye og øke kvaliteten på forskningen innenfor demokrati og global utvikling*
- Mål 3: Porteføljen skal styrke internasjonalt forskningssamarbeid og likeverdige partnerskap*
- Mål 4: Forskning fra porteføljen skal i økt grad deles og tas i bruk av sentrale samfunnsaktører både lokalt, nasjonalt og internasjonalt*
- Mål 5: Porteføljen skal styrke evnen til bærekraftig innovasjon og omstilling i offentlig sektor, i samhandling med sivilsamfunn og næringsliv*

2 Prioriteringer og tiltak

I denne investeringsplanen er det følgende prioriteringer fra Porteføljeplanen som følges særskilt opp.

1. Forskning som styrker demokrati som styringsform og levesett

Demokratier møter utfordringer. Den geopolitiske maktbalansen er i endring, og den regelbaserte rettsordenen og internasjonale institusjoner er under press. Ny teknologi og maktkonsentrasjon hos private aktører påvirker samfunn og demokratiske institusjoner på nye måter. Demokratiet og rettsstaten er i tilbakegang i mange land. Dette omfatter for eksempel trusler mot menneskerettighetene, likestilling, ytringsfriheten og liberale, demokratiske verdier.

Disse og andre utviklingstrekk kan føre til fragmentering av offentligheten, skape nye interessekonflikter og svekke tilliten til samfunnsinstitusjonene og demokratiske prosesser. Prioriteringen favner forskning på demokrati og rettsstat fra ulike perspektiver og følger opp Langtidsplanens ambisjon om å styrke tillit, fellesskap og mangfold og offentlig sektors innovasjonsevne og effektivitet. Prioriteringen omfatter problemstillinger knyttet til urfolk og andre minoriteter.

2. Forsknings som styrker samfunnssikkerhet og beredskap, samt utenriks- og sikkerhetspolitiske utfordringer

Norge står i en sikkerhetspolitisk situasjon som er fundamentalt annerledes enn for kort tid siden, og som innebærer mange utfordringer knyttet til utenrikspolitiske interesser, forsvar, totalforsvar, samfunnssikkerhet og beredskap.

Forskning på utenriks- og sikkerhetspolitikk, samfunnssikkerhet og beredskap er avgjørende for å styrke samfunnets motstandsdyktighet og robusthet langs hele krisespekteret, mot ulike typer farer og trusler. Prioriteringen følger opp Langtidsplanens ambisjon om å møte nye og sammensatte trusler gjennom å styrke samarbeidet innenfor forskning, innovasjon og kompetanseutvikling på tvers av sektorer og gjennom tverrfaglige perspektiver.

Prioriteringen inkluderer også konsekvenser av den sikkerhetspolitiske utviklingen og endringer i trusselbildet for den nasjonale sikkerheten i Norge.

3. Forskning som gir økt kunnskap om fattigdom, ulikhet og utvikling

Tematisk handler det om fattigdomsbekjempelse, ulikhet, sosial, økonomisk og politisk inkludering, fred, konflikt og sårbare stater, matsikkerhet, klimaendringer, urbanisering, utdanning, jobbskaping og anstendig arbeid.

Prioriteringen skal sikre et nasjonalt kunnskapsgrunnlag og beredskap, og gi et bidrag til global kunnskapsproduksjon. Forskningen innenfor porteføljen på disse temaene forutsetter en god forståelse av den lokale, regionale og internasjonale konteksten når det gjelder blant annet samfunnsstrukturer, politikk, verdier, tradisjoner, språk, kultur og religion.

4. Porteføljestyret vil prioritere forskning for å redusere helseulikhet og styrke helsesikkerhet globalt og særlig i lav- og lavere mellominntektsland

Verden preges av global helseulikhet, og lav- og lavere mellominntektsland bærer den største sykdomsbyrden. Smittsomme og ikke-smittsomme sykdommer som ikke blir forebygget eller behandlet grunnet svake helsesystemer og manglede og ulik tilgang på trygge helsetjenester, gjør sårbare grupper spesielt utsatt for helseutfordringer, fattigdom og for tidlig død.

For å finne gode løsninger, kreves forskning som gir tettere kobling mellom kunnskap, policy og implementering. Forskning på bedre helse for sårbare grupper i lav- og lavere mellominntektsland

skal bidra til å nå målet om å halvere tidlig død innen 2050. Helseutfordringene henger tett sammen med fattigdom, ulikhet og utvikling.

5. Styrke internasjonalt forsknings- og innovasjonssamarbeid

Internasjonalt samarbeid er avgjørende for å oppnå høy kvalitet i forskning og høyere utdanning, og for å utvikle verdensledende fagmiljøer. Gjennom internasjonalt samarbeid utveksles og videreutvikles kunnskap og kompetanse på tvers av landegrenser, noe som bringer nye perspektiver til norsk forskning og muliggjør komparativ forskning.

Det må legges til rette for at norske aktører innenfor porteføljens ansvarsområder utnytter mulighetene i det europeiske forsknings- og innovasjonsarbeidet, i det nordiske samarbeidet, og i samarbeid med prioriterte land utenfor Europa. Prioriteringen støtter også opp under Forskningsrådets strategi om å bidra til å fremme akademisk frihet gjennom internasjonalt samarbeid.

I tillegg til de tematiske prioriteringene over, vil denne porteføljen følge opp prioritering 6 om prioritere forskning som fremme samarbeid og kunnskapsdeling slik at forskningen er relevant og kommer raskt i bruk. Forskning som gir rom for grunnleggende, uavhengig og kritisk forskning på porteføljestyrets ansvarsområder vil prioriteres, sammen med kapasitetsbygging og rekruttering innfor strategiske områder.

3 Investeringer 2026

Porteføljestyret planlegger å lyse ut 1 384 mill. kroner i perioden 2026-2028.

For 2026 har porteføljen ca. 663 millioner kroner tilgjengelig for utlysninger.

Tabellen nedenfor viser hvilke utlysninger som planlegges for 2026. Utlysningene kan framstå annerledes på nettsiden fordi Forskningsrådet gjør tekniske endringer i investeringsprosessen.

Utlysninger 2026	Hvem kan søke	Forventet søknadsfrist	Forventet tildeling	Sum 2026
Demokrati som styringsform og levesett	Forskningsorganisasjoner	xx.04.2026	Høst 2026	162,7
Utviklingsforskning og global helse	Forskningsorganisasjoner	xx.04.2026	Høst 2026	120,0
Lokalvalgundersøkelsen	Forskningsorganisasjoner	28.01.2026	Høst 2026	20,0
Utenriks- og sikkerhetspolitikk: Russland	Forskningsorganisasjoner	xx.04.2026	Høst 2026	50,0
Samfunnssikkerhet og beredskap	Forskningsorganisasjoner	xx.04.2026	Høst 2026	116,4
Utfordringer i offentlig sektor	Forskningsorganisasjoner + offentlig sektor	Høst 2026	Høst 2026	5,0
Forskning på ekstremisme, senter	Forskningsorganisasjoner	Høst 2026	Høst 2026	50,0
Effekter av bistand, senter	Forskningsorganisasjoner	Høst 2026	Høst 2026	70,0
Motstandsdyktig Norge, mulig felles utlysning med ny portefølje	Forskningsorganisasjoner	Vår 2026	Høst 2026	50,0
Arrangementstøtte	Forskningsorganisasjoner	løpende	løpende	4,1
NordForsk, antibiotika resistens. Nordisk-indisk samarbeid	Forskningsorganisasjoner	Vår 2026	Høst 2026	5,0

Afrikansk-europeisk felles utlysning	Forskningsorganisasjoner	Vår 2026	Høst 2026	10,0
Sum				663,3

3.1 Tverrgående tema til utlysning

For disse utlysningene gjelder at flere av Forskningsrådets porteføljer deltar med midler.

1. Samfunnssikkerhet og beredskap

Samfunnssikkerhet og beredskap er avgjørende for å styrke samfunnets motstandsdyktighet og robusthet langs hele krisespekteret. Utlysningen skal gi forskning om hvordan vi kan sikre oss mot både menneskeskapte og ikke-menneskeskapte trusler, utløst av blant annet økonomiske kriser, naturkatastrofer, pandemier, teknologisk utvikling, krig og konflikter. Norge står i en sikkerhetspolitisk situasjon som er fundamentalt annerledes enn for kort tid siden. Utfordringene kjennetegnes ved at de ofte er komplekse og grenseløse. Dette stiller krav til nye løsninger på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer, og mellom det offentlige, næringsliv og sivilsamfunn. Sikkerhet og beredskap må til for å bygge bærekraftige og resiliente samfunn.

Relevante temaer inkluderer blant annet risikovurdering, styring og håndtering, alvorlige naturhendelser og tilpasning til nye «normaler», matsikkerhet, energiforsyningssikkerhet, kritisk infrastruktur, desinformasjon, påvirkning og utfordringer for det tillitsbaserte samfunnet, utviklingen i allierte land, inklusiv ny sikkerhetsstruktur for Europa, og forhold av betydning for politikkutforming og norske interesser i Arktis og Antarktis.

Ansvarlig portefølje: Demokrati og global utvikling
Andre deltagende porteføljer: Klima og miljø, Energi og transport, Mat og bioressurser, Banebrytende forskning
Bidrag fra denne porteføljen: 116,4 mill. kroner

2. Demokrati som styringsform og levesett

Midlene skal gå til forskning om hvordan demokratier, rettsstaten og en regelbasert rettsorden kan styrkes og videreutvikles. Utlysningen skal ha en bred tematisk tilnærming nasjonalt og globalt.

Den geopolitiske maktbalansen er i endring, og demokratier, den regelbaserte rettsordenen og internasjonale institusjoner (som FN, WHO, ICJ) er under press. Ny teknologi og maktkonsentrasjon hos private aktører påvirker samfunn og demokratiske institusjoner på nye måter. Selv om Norge er et stabilt og velfungerende demokrati, er det ikke immunt mot påvirkning og tilbakegang, samtidig som denne globale utviklingen har direkte påvirkning for Norge som internasjonal aktør.

Ansvarlig portefølje: Demokrati og global utvikling
Andre deltagende porteføljer: Velferd og utdanning, Forskningssystemet
Bidrag fra denne porteføljen: 163,2 millioner

3. Forskning og innovasjon for store utfordringer i offentlig sektor

Formålet med utlysningen er å finansiere forskning og forskningsbasert innovasjon i, med og for offentlig sektor, for å bidra til å løse store samfunnsutfordringer, der offentlig sektor spiller en sentral rolle. Prosjektene må gjennomføres i faktisk samarbeid med minst én offentlig virksomhet og én forskningsorganisasjon, men også ønskelig med konsortier der næringsliv,

frivillig sektor og utenlandske forskningsinstitusjoner deltar. 5 mill. kr. er øremerket prosjekter som omhandler samfunnssikkerhet og beredskap.

<i>Ansvarlig portefølje:</i>	Innovasjon
<i>Deltakende porteføljer:</i>	Demokrati og global utvikling, Helse
<i>Bidrag fra denne porteføljen:</i>	5 mill. kroner

3.2 Enkeltutlysninger

Midler til enkeltutlysninger som omtales nedenfor kommer kun fra portefølje for Demokrati og global utvikling.

4. Utenriks- og sikkerhetspolitikk

Utenriksdepartementet har en særlig oppmerksomhet rettet mot viktigheten av å opprettholde det norske forsknings- og kunnskapsmiljøet på Russland.

Det lyses derfor ut nye midler til forskning på situasjonen i Russland, inklusive Russlands sikkerhetspolitiske ambisjoner og handlingsrom.

5. Utviklingsforskning og global helse

For å sikre rekruttering til utviklingsforskning og global helse og gi yngre forskere en mulighet til å lede egne prosjekter, vil det i 2026 lyses ut midler til Unge forskertalenter/Forskerprosjekt for tidlig karriere. Utlysningen vil i stor grad baseres på prioritering 3 og 4 i porteføljeplanen og ta for seg temaer som fattigdomsbekjempelse, ulikhet, sosial, økonomisk og politisk inkludering, fred, konflikt og sårbare stater, matsikkerhet, klimaendringer, urbanisering, utdanning, jobbskaping og anstendig arbeid. Global helse er relevant for alle disse temaene, men vil blant annet også knyttes til helsesystemer, primærhelsetjenester, universell helsedekning, helsesikkerhet, og de 15 helsetilstandene anbefalt av Lancet CIH 3.0 og Stoltenberg-utvalget. Likeverdige partnerskap med partnere i lav- og lavere mellominntektsland vil være et viktig krav.

6. Lokalvalgundersøkelse

Kommunal- og distrikts-departementet har gitt Forskningsrådet ansvar for å lyse ut, følge opp og koordinere valgforskningen i Norge. For å følge opp dette ansvaret lyses det ut midler til et nytt valgforskningsprosjekt «Lokalvalgundersøkelsen», som skal dekke kommunestyre- og fylkestingsvalgene i 2027 og 2031. Midlene skal gå til forskning som viderefører og fornyer tidligere lokalvalgundersøkelser. Resultatet av forskningen skal gi kunnskap om hva som trengs for å styrke lokaldemokratiet, om lokalvalg, lokalpartier/lister og lokale kandidater, velgeratferd, mellomvalgdeltakelse og lokalpolitikk.

7. Senter utlysning: Effekter av bistand

Det lyses ut midler til å øke kunnskapen om hvorfor og hvordan den norske bistanden fungerer. Utlysningen vil være i form av senter, der målet er å ha en kraftinnsats på forskning på og om bistand. Planlagt oppstart er i 2027, og utlyst sum vil være på 70 millioner kroner.

8. Senter for forskning på ekstremisme

Det lyses ut midler til finansiering av senter for forskning på høyreekstremisme og relatert fagfelt. Midlene skal sikre forskning og kunnskap i arbeidet med å forebygge radikaliserings og framvekst av ekstremisme og terrorisme. Senteret skal ha planlagt oppstart i januar 2027. Det lyses ut totalt 50 mill. kroner fordelt på fem år.

9. Arrangementsstøtte

Det settes av midler til arrangementsstøtte fra midler under følgende budsjettposter: Bilateralt samarbeid med India, 1 mill. Kroner, Utenriksforskning 2.2 mill. kroner, Demokrati, makt og styring 350 000,- kroner, Samfunnssikkerhet 350 000,- kroner, Utviklingsforskning 200.000,- .

Ytterligere midler kan tilkomme.

10. Internasjonale utlysninger

Denne porteføljen vil delta direkte med midler i to internasjonale fellesutlysninger i 2026.

1. Afrikansk-Europeisk utlysning: "[Klimatjenester for å redusere risiko i Vest-Afrika \(CS4RRA\)](#)"

Utlysningen har Vest-Afrika som fokus og skal sette landene i stand til å bli mer hardføre mot klimaendringer. Utlysningen skal også forbedre klimakunnskap, kapasitetsbygging og klimatjenester i regionen. Kravet er at konsortiene inkluderer minst to afrikanske partnere og ledes av en afrikansk prosjektleder. Denne utlysningen passer godt med porteføljens prioritering av afrikanske land og styrking av likeverdige partnerskap.

<i>Ansvarlig portefølje:</i>	Klima og miljø
<i>Andre deltakende porteføljer:</i>	Demokrati og global utvikling, Forskningssystemet
<i>Anslått totalsum:</i>	40 mill. kroner
<i>Bidrag fra denne porteføljen:</i>	10 mill. kroner

2. **NordForsk:** Antibiotika resistens, rettet mot nordiske og indiske partnere. Antibiotikaresistens er en av de store globale helseutfordringene i vår tid. Antibiotikaresistens truer ikke bare menneskers helse, men også dyrehelse, miljøet og matproduksjon. Utlysningen antas å basere seg på en-helse tilnærming til problemstillingen, og skal fremme tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid mellom helsesektoren, veterinær helsesektoren og miljøsektoren for å håndtere antibiotikaresistens på en synergistisk måte. De nordiske landene og India har ulike utfordringer og kompetanser når det gjelder forskning på og utfordringer med antibiotikaresistens, og det antas at dette samarbeidet kan føre til økt kunnskap internasjonalt som kan bidra til å minske veksten i antibiotikaresistens globalt.

3. Investeringer i 2027 og 2028

3.1 Budsjett og tentative utlysninger 2027

For 2027 er estimert tildelinger til dette porteføljestyret på ca 369 mill.kr. Disse vil bli brukt i henhold til porteføljestyrets vedtak, basert på blant annet føringer i departementenes tildelingsbrev og prioriteringer i porteføljeplanen. Det kan komme endringer som resultat av endringer i statsbudsjettet eller som følge av føringer i departementenes tildelingsbrev.

Utlysningene kan framstå annerledes på nettsiden fordi Forskningsrådet gjør tekniske endringer i investeringsprosessen. Oppstillingen nedenfor er en tentativ oversikt over planlagte utlysninger for 2027.

Utlysninger 2027	Hvem kan søke	Forventet søknads frist	Forventet tildeling	Sum 2027
Demokratisk resiliens	Forskningsorganisasjoner + Offentlig sektor	Vår 2027	Høst 2027	47,0

Sikkerhet, geopolittikk og maktforskyvning	Forskningsorganisasjoner	Vår 2027	Høst 2027	63,0
Migrasjon	Forskningsorganisasjoner	Vår 2027	Høst 2027	25,5
Rettferdig grønn omstilling	Forskningsorganisasjoner + Offentlig sektor	Vår 2027	Høst 2027	20,0
Samfunnssikkerhet og beredskap	Forskningsorganisasjoner + Offentlig sektor	Vår 2027	Høst 2027	47,2
Global helse	Forskningsorganisasjoner + Offentlig sektor	Vår 2027	Høst 2027	41,1
Utviklingsforskning	Forskningsorganisasjoner	Vår 2027	Høst 2027	80,0
Innovasjon i offentlig sektor	Forskningsorganisasjoner + Offentlig sektor	Vår 2027	Høst 2027	22,5
Bilateralt samarbeid med India	Forskningsorganisasjoner	Vår 2027	Høst 2027	30,0
SUM				369,3

Foreløpig beskrivelse av utlysningenes formål og tematikk

1. Demokratisk resiliens

Norge er et robust samfunn, men møter nye utfordringer når den geopolitiske maktbalansen er i endring, og den regelbaserte rettsordenen og internasjonale institusjoner er under press. Ny teknologi, ulik samfunnsdeltakelse og økte forskjeller påvirker samfunnet på nye måter. Dette gir både muligheter og utfordringer, og det behov for å forstå og bygge motstandskraft der det er behov, på tvers av samfunnssektorer, samtidig som man tar vare på de positive mulighetene som endrede samfunnsforhold og teknologiutviklingen gir. Forskningen skal ikke kun beskrive, men også gi råd om mulige tiltak og policy for å styrke demokratiet som styringsform hjemme og ute. Utlysningen er en videreføring av utlysningen Demokrati som styringsform og levesett som har frist i 2026.

2. Sikkerhet, geopolittikk og maktforskyvning

De siste ti årene har det skjedd dramatiske endringer i verden rundt oss; Russland har annektert Krym og startet en krig mot Ukraina. Kina har blitt en stormakt med militær styrke til å støtte den økonomiske makt, med tilhørende stormakts rivalisering. Skillet mellom statssikkerhet og samfunnssikkerhet blir mindre tydelig, og trusselbildet mot Norge er uforutsigbart. Manipulering av data og strategisk propaganda gjør det viktigere enn noensinne at fakta og analyser gjøres åpent tilgjengelig. Det er en rivende teknologisk utvikling som både gir store muligheter, men også store utfordringer.

Konfliktene i Midtøsten og krigen på Gaza har vist at verdenssamfunnet ikke alltid evner å finne løsninger for å stoppe sult og katastrofer. Og til dette kommer klima- og naturkriser som også påvirker landenes beredskap, sikkerhet og ikke minst fører til konflikt. USA har endret sin utenriks- og bistandspolitikk og skapt stor usikkerhet rundt den internasjonale rettsbaserte orden. Hvordan påvirker alt dette oss, vår nasjonale sikkerhet og internasjonale handlingsrom?

3. Migrasjon- og integrering i et globalt perspektiv

Migrasjon gir viktige muligheter for migranter og samfunn i det globale sør, samtidig som det skaper både utfordringer og muligheter for utviklede land og deres velferdsstater. I lys av klimaendringer, økte restriksjoner på migrasjon i andre utviklede land, samt demografiske endringer i Norge, reiser dette spørsmål om hvordan migrasjon kan håndteres på en måte som er rettferdig, effektiv og politisk gjennomførbart. En styrket innsats på forskning om hele migrasjonskomplekset, fra årsaker og lokale effekter, til regulering, grensekontroll og integrering, vil styrke kunnskapsgrunnlaget for norsk innvandringspolitikk og forvaltning.

4. Rettferdig grønn omstilling

Målet med utlysningen er ny kunnskap for samfunnsomstilling innenfor naturens tålegrenser som samtidig sørger for gode samfunn å leve i, kjennetegnet av god velferd og livskvalitet. Det dreier seg om en rettferdig omstilling med legitimitet og tillit i befolkningen til et lavutslippssamfunn som tar vare på klima og natur. Relevante kunnskapsbehov kan blant annet dreie seg om konflikter og avveininger mellom ulike hensyn, fordelingsvirkninger og forutsetninger for omstilling med lav ulikhet og effektiv bruk av knappe ressurser i nasjonalt og globalt perspektiv. Sentrale tema kan inkludere blant annet sirkulær økonomi, klimaomstilling og -tilpasning, sosial bærekraft, energiomstilling, samt arbeidslivets og utdanningssystemets bidrag til og rolle i omstillingen. Denne utlysningen er en fellesutlysning initiert av porteføljen for Klima og Miljø, og er en videreføring fra utlysning avholdt i 2026.

5. Samfunnssikkerhet og beredskap.

Norge står i en sikkerhetspolitisk situasjon som er fundamentalt annerledes enn for bare kort tid siden. Dette medfører et nytt trussel- og risikobilde med store konsekvenser for hele samfunnet. Norge er et robust samfunn, men er også sårbar når rammebetingelser for sikkerhetspolitikken forandres. Dette forsterker behovet for å forstå og bygge robusthet (resiliens) for alle sektorer og samfunnsområder, demokratisk motstandskraft og sikre en kunnskapsbasert situasjonsforståelse, politikkutforming og handling. Det nye risikobildet gir behov for ny forskningsbasert kunnskap om og for samfunnssikkerhet og beredskap.

Fellesutlysningen innenfor samfunnssikkerhet og beredskap startet opp i 2025 og er tenkt som en flerårig satsing. Tematisk rettes utlysningen mot forskning på hva som er avgjørende for å styrke samfunnets motstandsdyktighet og robusthet langs hele krisespekteret. Utlysningen skal gi forskning om hvordan vi kan sikre oss mot både menneskeskapte og ikke-menneskeskapte trusler, utløst av blant annet økonomiske kriser, naturkatastrofer, pandemier, teknologisk utvikling, krig og konflikter.

6. Global helse

Verden preges av global helseulikhet, og lav- og lavere mellominntektsland bærer den største sykdomsbyrden. Smittsomme og ikke-smittsomme sykdommer som ikke blir forebygget eller behandlet grunnet svake helsesystemer og mangel og ulik tilgang på trygge helsetjenester, gjør sårbare grupper spesielt utsatt for helseutfordringer, fattigdom og for tidlig død. For å finne gode løsninger, kreves forskning som gir tettere kobling mellom kunnskap, policy og implementering. For å dempe konsekvensene av de globale kuttene innen global helse er det viktig å opprettholde innsatsen på dette området. Forskning på bedre helse for sårbare grupper i lav- og lavere mellominntektsland som følger opp FN's bærekraftsmål 3 og som fremmer likeverdig partnerskap med lav- og lavere mellominntektsland vil støttes.

Dersom innretningen på en eller flere av de større fellesutlysningene i 2027 er relevant vil midlene til global helse kunne inngå der.

7. Utviklingsforskning - nettverksutlysning

I tidligere perioder har utviklingsforskningen lyst ut midler til etableringen av ulike forsker/bruker nettverk innfor temaene fattigdomsbekjempelse, ulikhet, sosial, økonomisk og politisk inkludering, fred, konflikt og sårbare stater, matsikkerhet, klimaendringer, urbanisering, utdanning, jobbskaping og anstendig arbeid. Nettverkene har fungert veldig godt, skapt koblinger mellom norske og utenlandske forskningsmiljøer og brukere innenfor høyaktuelle temaer i utviklingssektoren som skatt og kapitalflukt (TaxCapDev Nettverket), jobbskaping og utdanning (Network on Competence and Job Creation), bærekraftig hav i sør-øst Asia (Norway-ASEAN Consortium in Risk Management for Safer and Sustainable Ocean), humanitære innsats (Norwegian Centre for Humanitarian Studies) og freds bevarende operasjoner (Effectiveness of Peace Operations Network) og flere.

Nettverkene avsluttes i løpet av 2026, og dermed vil det være naturlig å ha en ny stor utlysning for å etablere 5-6 nye nettverk.

4.2 Budsjett og tentative utlysninger 2028

Følgende utlysninger planlegges for 2028. Det kan komme endringer som resultat av endringer i statsbudsjettet eller som følge av føringer i departementenes tildelingsbrev.

Utlysninger 2028	Hvem kan søke	Forventet søknadsfrist	Forventet tildeling	Sum 2027
Samfunnssikkerhet og beredskap	Forskningsorganisasjoner + offentlig sektor	Vår 2028	Høst 2028	68,1
Utenriks og sikkerhetspolitikk	Forskningsorganisasjoner	Vår 2028	Høst 2028	58,7
Utviklingsforskning	Forskningsorganisasjoner + offentlig sektor	Vår 2028	Høst 2028	107,7
Global helse	Forskningsorganisasjoner + offentlig sektor	Vår 2028	Høst 2028	51,1
Bilateralt samarbeid med India	Ikke bestemt	Vår 2028	Høst 2028	30,0
Demokrati	Ikke bestemt	Vår 2028	Høst 2028	35,1
Arrangementsstøtte	Ikke bestemt	Løpende	Løpende	0,8
SUM				351,5